

Перелік питань страхових компаній, страхових брокерів

Фінансовий моніторинг

№ з/п	Питання	Відповідь
1	2	3
1	<p>Якщо договір страхування припинив свою дію, а клієнт звертається через певний строк (один місяць чи один рік) до установи для укладення нового договору страхування та строки актуалізації даних про клієнта ще не сплили, звернення клієнта буде вважатись установленням чи продовженням ділових відносин?</p>	<p>Відповідно до пункту 34 частини першої статті 1 Закону України “Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення” (далі – Закон про ПВК/ФТ), заходи належної перевірки клієнта (далі – НПК) включають, зокрема здійснення ідентифікації та верифікації клієнта (його представника), а також забезпечення актуальності отриманих та існуючих документів, даних та інформації про клієнта.</p>
2	<p>Чи правильно ми розуміємо, що, якщо клієнт пройшов належну перевірку, але договір страхування припинив свою дію, в разі наступного звернення клієнта до установи, якщо строк актуалізації даних не сплив (один рік, три роки, п’ять років), установа повинна провести лише актуалізацію даних про клієнта та не проводити знову належну перевірку клієнта?</p>	<p>Частиною п’ятнадцятою статті 11 Закону про ПВК/ФТ передбачено, що повторна ідентифікація та верифікація клієнта (його представника) не є обов’язковими, якщо ця особа раніше була ідентифікована та верифікована згідно з вимогами закону, <u>за умови відсутності у суб’єкта первинного фінансового моніторингу (далі – СПФМ) підозр та/або підстав вважати, що наявні документи, дані та/або інформація про клієнта (представника клієнта) є нечинними (недійсними) та/або неактуальними.</u></p> <p>Якщо договір страхування, укладений між установою та особою клієнта, припинив свою дію, ділові відносини між ними припиняються (якщо є тільки цей договір) і ця особа вже не вважається клієнтом установи в контексті визначення, наведеного в Законі про ПВК/ФТ. У разі наступного звернення (<i>якщо строки актуалізації даних про клієнта ще не сплили</i>) цієї особи до установи для укладення нового договору страхування, це буде вважатись встановленням нових ділових відносин. Водночас необов’язково повторно здійснювати ідентифікацію і верифікацію такої особи, якщо ця особа раніше була ідентифікована та верифікована згідно з вимогами закону, за умови відсутності в установи підозр та/або підстав вважати, що наявні документи, дані та/або інформація про клієнта (представника клієнта) є нечинними (недійсними) та/або неактуальними на момент установлення таких відносин.</p> <p>Звертаємо увагу, що згідно з пунктом 23 додатка 1 до Положення про здійснення установами фінансового моніторингу, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 28.07.2020 № 107 (зі змінами) (далі – Положення</p>

1	2	3
		№ 107), установа документує проведення НПК та прийняті установою рішення у спосіб, що дасть змогу продемонструвати їх належне здійснення та обґрунтованість, і зберігає відповідні документи та/або інформацію у справі клієнта протягом строків, визначених Законом про ПВК/ФТ
3	<p>Чи обов'язково під час проведення належної перевірки клієнта – фізичної особи або фізичної особи-підприємця складати опитувальник-анкету, в якому за підписом клієнта фіксувати, крім даних щодо ідентифікації, мету та характер майбутніх ділових відносин, розмір доходів / соціальний стан клієнта – фізичної особи, вид послуг / продуктів, за якими клієнт звертається до установи, орієнтовний обсяг фінансових операцій, які планує проводити клієнт в установі, належність клієнта до категорії PEP¹?</p> <p>Чи можна вищезазначені відомості фіксувати в електронній анкеті або системах автоматизації установи зі слів клієнта?</p>	<p>Відповідно до пункту 20 додатка 1 до Положення № 107 установа зобов'язана формувати та вести анкети у випадках, визначених у цьому пункті. Перелік інформації, що має міститися в анкетах клієнтів, наведено в додатках 22-26 до Положення № 107.</p> <p>Анкета клієнта є внутрішнім документом установи, ведеться установою в електронному вигляді та має містити інформацію, отриману установою за результатами НПК [включаючи посилені заходи належної перевірки (далі – ПЗНП)], а також висновки установи щодо оцінки ризику ділових відносин (фінансової операції без встановлення ділових відносин) з клієнтом із зазначенням дат здійснення таких оцінок та переоцінок (у разі зміни рівня ризику) (пункти 20, 21 додатка 1 до Положення № 107).</p> <p>Водночас вимоги щодо заповнення клієнтом опитувальника Положення № 107 не містить. Тому, на думку Національного банку України (далі – Національний банк), установа у своїх внутрішніх документах самостійно визначає форму та склад такого опитувальника. За такої умови надана клієнтом інформація для цілей здійснення належної перевірки, у тому числі в опитувальнику, має бути належним чином задокументована та засвідчена клієнтом</p>
4	<p>Прохання уточнити, чи мають страховики звітувати щодо своїх операцій із перестраховання згідно з абзацом четвертим частини першої статті 20 Закону про ПВК/ФТ?</p>	<p>Відповідно до абзацу четвертого частини першої статті 20 Закону про ПВК/ФТ однією з ознак порогових фінансових операцій є: платіжні операції з переказу коштів за кордон (у тому числі до держав, віднесених Кабінетом Міністрів України до офшорних зон).</p>
5	<p>Чи належить платіжна операція з переказу коштів за кордон, призначення якої – перестраховання відповідальності страховика за зеленою картою, до операцій, про які потрібно повідомляти Державну</p>	<p>Термін “платіжна операція” уживається у значенні, наведеному в Законі України “Про платіжні послуги”, та передбачає будь-яке внесення, переказ або зняття коштів незалежно від правовідносин між платником та отримувачем, які є підставою для цього.</p> <p>У той самий час частиною другою статті 8 Закону про ПВК/ФТ передбачено, що СПФМ зобов'язаний, зокрема:</p>

¹ PEP (PEPs у множині) – фізична особа, яка є політично значущою особою, членом її сім'ї або особою, пов'язаною з політично значущою особою, або інша особа, кінцевий бенефіціарний власник якої є політично значущою особою, членом її сім'ї або особою, пов'язаною з політично значущою особою.

1	2	3
	<p>службу фінансового моніторингу України на період воєнного стану в Україні?</p>	<p>- забезпечувати належну організацію та проведення первинного фінансового моніторингу, що належним чином надасть можливість виявляти порогові та підозрілі фінансові операції (діяльність) незалежно від рівня ризику ділових відносин <u>з клієнтом</u> (проведення фінансових операцій без встановлення ділових відносин) та повідомляти про них спеціально уповноважений орган;</p> <p>- забезпечувати виявлення фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, до початку, у процесі, у день виникнення підозри, після їх проведення або під час спроби їх проведення чи після відмови <u>клієнта</u> від їх проведення.</p> <p>Згідно з пунктом 1 додатка 14 до Положення № 107 установа у своїх внутрішніх документах з питань ПВК/ФТ² має передбачити порядок моніторингу <u>фінансових операцій клієнтів</u> із метою виявлення тих, що підлягають фінансовому моніторингу.</p> <p>Отже, наведені вимоги спрямовані на виявлення СПФМ та повідомлення спеціально уповноваженому органу про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу, клієнтів цих СПФМ.</p> <p>Також слід ураховувати, що об'єктом фінансового моніторингу є дії з активами, пов'язані з відповідними учасниками фінансових операцій, які їх проводять, <u>за умови наявності ризиків</u> використання таких активів з метою легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та/або фінансування розповсюдження зброї масового знищення, а також будь-яка інформація про такі дії чи події, активи та їх учасників (пункт 41 частини першої статті 1 Закону про ПВК/ФТ).</p> <p>Водночас ризики – це небезпека (загроза, уразливі місця) для СПФМ бути використаними з метою легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та/або фінансування розповсюдження зброї масового знищення під час надання ними послуг відповідно до характеру їх діяльності (пункт 54 частини першої статті 1 Закону про ПВК/ФТ).</p> <p>У листі від 14.06.2021 № 25-0006/53111 на адреси асоціацій ринків фінансових послуг (зокрема, Національної асоціації страховиків України, Ліги страхових організацій України, Асоціації “Страховий бізнес”) була повідомлена позиція Національного банку, згідно з якою <u>фінансові операції установи не є пороговими відповідно до статті 20 Закону про ПВК/ФТ, якщо вони здійснюються за власний рахунок та для власних потреб установи.</u></p>

² Запобігання та протидія легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

1	2	3
		<p>Ураховуючи зазначене, платіжні операції з перерахування перестрахової премії страховою компанією (перестраховувальником) перестраховику за кордон не є об'єктом фінансового моніторингу та не є пороговими фінансовими операціями для страхової компанії (перестраховувальника)</p>
6	<p>Чи є проекти нормативно-правових актів, які спрощують або встановлюють ліміти страхових платежів для проведення належної перевірки клієнтів – юридичних осіб аналогічно як по фізичним особам із страховим платежем за договором страхування до 27000,00 грн або чи плануються такі ініціативи?</p>	<p>Такі норми можуть визначатися на рівні Закону про ПВК/ФТ, однак зараз у Національного банку інформації про наявність таких проектів немає</p>
7	<p>Якщо клієнт – фізична особа перебуває за кордоном, то які є способи його верифікації в умовах воєнного стану?</p>	<p>Виключний перелік методів віддаленої верифікації фізичної особи визначений у Положенні № 107. До таких методів належать верифікація за допомогою системи BankID Національного банку (далі – Система BankID НБУ), Порталу ДІЯ, бюро кредитних історій, відеоверифікація.</p> <p>Також згідно з підпунктом 2 пункту 6 постанови Правління Національного банку України від 23.03.2022 № 60 “Про особливості виконання окремих вимог законодавства у сфері фінансового моніторингу, валютного нагляду, нагляду з питань реалізації і моніторингу ефективності персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій) протягом дії воєнного стану” установа здійснює актуалізацію даних про клієнта з використанням дистанційних каналів зв'язку в межах технічних можливостей, передбачених у Положенні № 107</p>
8	<p>Чи потрібно прирівнювати ліквідатора державного підприємства до категорії РЕР, якщо як ліквідатор він не впливає на діяльність підприємства? Оскільки він призначається в ліквідаційних цілях для процесу ліквідації підприємства та фактично не має посади РЕР</p>	<p>Відповідно до частини першої статті 10 Кодексу України з процедур банкрутства арбітражний керуючий є суб'єктом незалежної професійної діяльності. З огляду на особливості призначення та функціональні можливості арбітражних керуючих державних підприємств, державна частка у статутному капіталі яких прямо чи опосередковано перевищує 50 відсотків, вважаємо, що підстав віднесення їх до національних публічних діячів немає. Ця позиція узгоджена з Державною службою фінансового моніторингу України</p>

1	2	3
9	<p>Що мається на увазі під електронними копіями документів, отриманими від клієнта? Це скановані копії, фотокопії? Чи повинні вони бути засвідчені власником документів шляхом накладення кваліфікованого електронного підпису (далі – КЕП) клієнта?</p> <p>Якщо так, то тоді пункт 12 додатка 3 до Положення №107 втрачає сенс.</p> <p>Якщо ні, то підкажіть, будь ласка, чи можливе накладення власноручного підпису уповноваженої особи на роздруковані документи клієнта для підтвердження документування здійснення відеоверифікації клієнта? На нашу думку, такий процес також цілком підтверджує здійснення верифікації та не відрізняється від запропонованого в пункті 20 за наявності записів, фото, перевірок, здійснених згідно з додатком, оскільки КЕП прирівнюється до власноручного підпису. А з КЕП можуть виникати технічні проблеми</p>	<p>Електронний документ – це документ, інформація в якому зафіксована у вигляді електронних даних, включаючи обов’язкові реквізити документа (стаття 5 Закону України “Про електронні документи та електронний документообіг”).</p> <p>Вимоги щодо засвідчення електронних копій документів уповноваженим працівником установи, а також клієнтом під час ідентифікації, верифікації наведені в Положенні № 107.</p> <p>Пункт 12 додатка 3 до Положення № 107 визначає вимоги щодо додаткових заходів, які дадуть змогу мінімізувати ризики ВК/ФТ³, у разі здійснення відеоверифікації на підставі документа, що не містять безконтактного електронного носія (паспорт-книжечка).</p> <p>Відповідно до пункту 20 додатка 3 до Положення № 107 на отримані від клієнта (представника клієнта) електронні копії документів, на підставі яких здійснена відеоверифікація його особи, накладається КЕП уповноваженого працівника установи.</p> <p>Ураховуючи тривалу агресію російської федерації, під час дії воєнного стану в Україні рекомендуємо зберігати результати здійснення ідентифікації та верифікації клієнта в електронному вигляді</p>
10	<p>На практиці в більшості випадків за договорами страхування життя вигодонабувачем є або сам страхувальник, або член його сім’ї.</p> <p>Якщо страхувальник є РЕР, то вигодонабувач також буде РЕР. І такому страхувальнику згідно з вимогами Положення № 107 ми повинні встановити високий ризик ділових відносин. Але сама політично значуща особа може набувати різних ризиків, залежно від часу обіймання посад, рівнів впливу.</p> <p>Чи можливо визначати рівень ризику страхувальника, вигодонабувач за договором</p>	<p>Відповідно до частини чотирнадцятої статті 11 Закону про ПВК/ФТ страховики (перестраховики), страхові (перестрахові) брокери, крім заходів, передбачених цією частиною, здійснюють також заходи для встановлення факту про те, чи є політично значуща особа вигодоодержувачем (вигодонабувачем) та/або кінцевим бенефіціарним власником вигодоодержувача (вигодонабувача) за договором (страховим полісом, свідоцтвом, сертифікатом) страхування життя. У разі встановлення факту про те, що така особа є вигодоодержувачем (вигодонабувачем) та/або кінцевим бенефіціарним власником вигодоодержувача (вигодонабувача), до здійснення страхової виплати за таким договором (страховим полісом, свідоцтвом, сертифікатом) про це інформується керівник СПФМ та проводиться на постійній основі моніторинг ділових відносин із держателем такого договору (страхового полісу, свідоцтва, сертифіката) з урахуванням</p>

³ ВК/ФТ – легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та/або фінансування розповсюдження зброї масового знищення.

1	2	3
	<p>страхування якого є РЕР, також залежно від особистого ризику політично значущої особи?</p> <p>Наприклад: страхувальник – політично значуща особа, яка більше 12 місяців тому припинила виконувати політично значущі функції, впливу не має, тобто може мати ризик середній або навіть низький. Вигодонабувачем за договором є його дитина, яка теж не має високого ризику ділових відносин. То чому за таким договором потрібно встановити високий ризик ділових відносин? Адже ми перевіряємо ще багато критеріїв: види продуктів, розміри внесків тощо, що свідчить згідно з ризик-орієнтованим підходом про незначний ризик такої особи. А особливо це питання суттєве, коли статус РЕР знову стане довічним: є особи, які вже багато років не є РЕР, та не мають високого ризику. Відповідно до зазначеної норми страховики зі страхування життя вимушені фактично всім РЕР встановлювати високий ризик ділових відносин без можливості застосовувати ризик-орієнтовний підхід</p>	<p>рекомендацій відповідного суб'єкта державного фінансового моніторингу, за результатами якого приймається рішення щодо інформування спеціально уповноваженого органу.</p> <p>Згідно з підпунктом 5 пункту 56 розділу IV Положення № 107 установа встановлює високий ризик ділових відносин (фінансової операції без встановлення ділових відносин) стосовно клієнтів, визначених у частині п'ятій статті 7 Закону про ПВК/ФТ, в інших випадках, визначених установою самостійно у внутрішніх документах установи з питань ПВК/ФТ, а також щодо <u>клієнтів (осіб)-страхувальників, вигодоодержувачів (вигодонабувачів) за договорами страхування життя яких або КБВ вигодоодержувачів (вигодонабувачів) за договорами страхування життя яких належать до категорії РЕРs.</u></p> <p>Отже, якщо за договором страхування життя вигодоодержувачем (вигодонабувачем) є особа, яка належить до категорії РЕРs, установа зобов'язана клієнту-страхувальнику встановити високий ризик ділових відносин</p>
11	<p>За специфікою роботи страхової компанії зі страхування життя клієнт проходить НПК під час укладення договору, а потім лише вносить страхові платежі. Водночас він не може отримати кошти назад без звернення до установи. Повернення коштів або їх виплата здійснюється особисто страховою компанією. Відповідно перед здійсненням фінансової операції отримувач коштів у будь-якому разі проходить актуалізацію даних. За практикою здійснення заходів із актуалізації клієнт не звертається до установи, поки він у цьому не стає зацікавленим. Страхова компанія не має</p>	<p>Вимоги щодо забезпечення установою актуальності отриманих та існуючих документів, даних та інформації про клієнта встановлені в додатку 1 до Положення № 107.</p> <p>У пунктах 13, 14 додатка 1 до Положення № 107 визначено випадки та строки, коли установа зобов'язана забезпечувати актуалізацію даних про клієнта (отриманих та існуючих документів, даних та інформації про нього).</p> <p>Водночас у пункті 16 додатка 1 до Положення № 107 передбачено, що для клієнтів, які не підтримують ділових відносин з установою або не здійснюють подальших разових фінансових операцій на значну суму (за наявності попередньої разової фінансової операції на значну суму), протягом останніх шести місяців до настання подій, зазначених у пунктах 14, 15 додатка 1 до Положення, установа проводить актуалізацію даних про</p>

1	2	3
	<p>важелів впливу, наприклад, як банки – блокування рахунку.</p> <p>Згідно з рекомендаціями FATF фінансові установи повинні бути зобов'язаними забезпечувати постійне оновлення документів, даних чи інформації, зібраної в межах процесу НПК, шляхом проведення оглядів наявних записів, зокрема, для більш високої категорії ризику клієнтів. Вимоги кожні один, три, п'ять років запитувати у клієнта дані немає.</p> <p>Як пропозиція, це можуть бути скринінги, як стосовно РЕР щодо чинності документів і тільки в цьому разі здійснення заходів з актуалізації.</p> <p>Чи можливо, у тому числі для раціонального витрачання ресурсів компанії, здійснювати заходи під час самостійного звернення клієнта за внесенням змін до договору, здійсненням виплати та інше?</p>	<p>клієнтів у день їх наступного звернення до установи та/або до моменту ініціювання ними проведення фінансових операцій.</p> <p>Крім того, установа у своїх внутрішніх документах з питань ПВК/ФТ може передбачити й інші випадки здійснення актуалізації даних про клієнта (пункт 17 додатка 1 до Положення № 107).</p> <p>Разом з тим потрібно зазначити, що в період дії воєнного стану установи здійснюють актуалізацію даних про клієнта з урахуванням особливостей, передбачених постановою Правління Національного банку України від 23.03.2022 № 60 “Про особливості виконання окремих вимог законодавства у сфері фінансового моніторингу, валютного нагляду, нагляду з питань реалізації і моніторингу ефективності персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій) протягом дії воєнного стану”</p>
12	<p>Яким чином виявляти е-резидентів, якщо відповідні реєстри закриті, інформаційна система “Е-резидент”, яка є складовою частиною Єдиного державного вебпорталу електронних послуг, наразі перебуває у процесі розробки (згідно із статтею 20 Закону про ПВК/ФТ фінансові операції є пороговими, якщо сума, на яку здійснюється кожна із них, дорівнює чи перевищує 400 тисяч гривень або дорівнює чи перевищує суму в іноземній валюті, банківських металах, інших активах, еквівалентну за офіційним курсом гривні до іноземних валют і банківських металів 400 тисяч гривень на момент проведення фінансової операції, зокрема за наявності такої ознаки: фінансові операції електронного резидента (е-резидента)?</p>	<p>Постановою Кабінету Міністрів України від 05.09.2023 № 970 “Деякі питання діяльності електронних резидентів (е-резидентів) та ведення інформаційної системи “Е-резидент” затверджено</p> <p>Порядок набуття та скасування статусу електронного резидента (е-резидента), ідентифікації осіб, які мають намір набути статус електронного резидента (е-резидента), та надання їм кваліфікованих електронних довірчих послуг, та</p> <p>Порядок формування та ведення інформаційної системи “Е-резидент” та доступу до неї контролюючих органів і податкових агентів платників єдиного податку.</p> <p>Проте, ураховуючи мету та особливості діяльності е-резидентів на території України, на думку Національного банку, встановлення ділових відносин між е-резидентами та страховими компаніями – малоімовірне</p>

1	2	3
13	<p>Просимо надати роз'яснення щодо такого.</p> <p>Страховики, які провадять страхування життя як податкові агенти, утримують суму податку із суми страхової виплати, яка виплачується клієнту після закінчення договору страхування життя.</p> <p>Приклад: сума страхової виплати до оподаткування дорівнює 430 000,00 грн, сума страхової виплати після оподаткування, тобто утримання податків (податок на доходи фізичних осіб, збір на обов'язкове державне пенсійне страхування, військовий збір), дорівнює 380 000,00 грн (тобто фактична сума страхової виплати, яку отримує клієнт, буде меншою ніж нарахована).</p> <p>Страховик для визначення розміру фінансової операції, яка може мати ознаки порогової, ураховує суму до чи після оподаткування?</p>	<p>Фінансова операція – будь-які дії щодо активів клієнта, зокрема <u>вчинені за допомогою СПФМ</u> (пункт 65 частини першої статті 1 Закону про ПВК/ФТ). Активи – кошти, у тому числі електронні гроші, інше майно, майнові та немайнові права (пункт 2 частини першої статті 1 Закону про ПВК/ФТ).</p> <p>Згідно з частиною першою статті 20 Закону про ПВК/ФТ фінансові операції є <u>пороговими, якщо сума, на яку здійснюється</u> кожна з них, дорівнює чи перевищує 400 тисяч гривень або дорівнює чи перевищує суму в іноземній валюті, банківських металах, інших активах, еквівалентну за офіційним курсом гривні до іноземних валют і банківських металів 400 тисяч гривень <u>на момент проведення фінансової операції</u>, за наявності однієї або більше ознак, наведених у частині першій статті 20 Закону про ПВК/ФТ.</p> <p>Тобто в розумінні Закону про ПВК/ФТ належність фінансової операції до порогової визначається залежно від суми, <u>на яку здійснюється</u> така фінансова операція за дорученням або на користь клієнта</p>
14	<p>Чи підпадає під ознаку порогової фінансової операції <u>переказ коштів з-за кордону, отриманий страховиком (тобто вхідні платежі у валюті)?</u></p> <p><i>Додатково: зараз програмне забезпечення, через яке здійснюється повідомлення Державної служби фінансового моніторингу України про порогові чи підозрілі операції, не містить жодної ознаки про вхідні перекази з-за кордону</i></p>	<p>Умови (сума та ознаки), за яких фінансові операції є пороговими, визначені у статті 20 Закону про ПВК/ФТ. <u>Зазначений перелік ознак є вичерпним і не містить такої ознаки, як “переказ коштів із-за кордону”.</u></p> <p>Проте така фінансова операція (переказ коштів із-за кордону) може відповідати вимогам статті 20 Закону про ПВК/ФТ та мати відповідні ознаки порогових фінансових операцій, зокрема:</p> <ul style="list-style-type: none"> - фінансові операції, якщо хоча б одна із сторін – учасників фінансової операції має реєстрацію, місце проживання чи місцезнаходження в державі, що здійснює збройну агресію проти України, та/або в державі (юрисдикції), що не виконує чи неналежним чином виконує рекомендації міжнародних, міжурядових організацій, задіяних у сфері боротьби з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванням тероризму чи фінансуванням розповсюдження зброї масового знищення (у тому числі дипломатичне представництво, посольство, консульство такої держави), або якщо однією із сторін – учасників фінансової операції є особа, яка має рахунок у банку, зареєстрованому в зазначеній державі (юрисдикції);

1	2	3
		<p>- фінансові операції політично значущих осіб, членів їх сім'ї та/або осіб, пов'язаних з політично значущими особами.</p> <p>Також звертаємо увагу, що відповідно до статті 21 Закону про ПВК/ФТ фінансові операції або спроба їх проведення незалежно від суми, на яку вони проводяться, вважаються підозрілими, якщо СПФМ має підозру або має достатні підстави для підозри, що вони є результатом злочинної діяльності або пов'язані чи стосуються фінансування тероризму або фінансування розповсюдження зброї масового знищення</p>
15	<p>Чи можна вважати здійсненою верифікацію клієнта, який надіслав ідентифікаційні документи, засвідчені власним підписом разом із заповненими формами страховика, передбаченими для оформлення страхової виплати, надісланими в паперовій формі поштою, під час дії воєнного стану?</p>	<p>Верифікація клієнта без його фізичної присутності є фактором підвищеного ризику. Для ефективного застосування ризик-орієнтованого підходу способи віддаленої ідентифікації та верифікації побудовані з використанням надійних джерел інформації, інструменту покладання, а також “запобіжників” – додаткових інструментів, застосування яких дає змогу знизити ризик використання послуг СПФМ з протиправною метою.</p> <p>Небанківські фінансові установи мають право використовувати виключно способи ідентифікації та верифікації клієнта/представника клієнта, які наведені в Положенні № 107</p>
16	<p>Чи можна вважати ідентифікацію та верифікацію фізичної особи здійсненою, якщо така особа направляє особисті ідентифікаційні документи, засвідчені власним цифровим підписом, шляхом направлення таких документів електронною поштою у зв'язку з перебуванням за кордоном під час воєнного стану в Україні?</p>	<p>Відповідно до підпункту 1 пункту 31 додатка 2 до Положення № 107 установа може здійснити верифікацію клієнта – фізичної особи шляхом отримання копії ідентифікаційного документа та довідки про присвоєння РНОКПП (якщо немає необхідної інформації в ідентифікаційному документі), засвідченої КЕП власника ідентифікаційного документа. Порядок отримання зазначених документів установа визначає самостійно у своїх внутрішніх документах з питань ПВК/ФТ.</p> <p>Водночас наголошуємо, що зазначений спосіб верифікації установа має право використовувати виключно за умови встановлення клієнту низького рівня ризику ділових відносин та дотримання відповідних лімітів, наведених у пункті 32 додатка 2 до Положення № 107</p>

1	2	3
17	<p>Які вимоги до встановлення ділових відносин з громадянами російської федерації та республіки білорусь (далі – рф/рб), які перебувають на території України на законних підставах (мають посвідку на постійне або тимчасове проживання)?</p> <p>Чи вважати таких клієнтів – громадян рф/рб клієнтами з високим ризиком ділових відносин? Чи проводити їм НПК та ПЗНП, якщо платіж зі страхування становить суму до 27 тис. грн (наприклад, обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів, від нещасних випадків тощо)?</p> <p>Чи враховувати таких клієнтів у статистичній звітності файла <u>2JX</u> “Дані з питань фінансового моніторингу” (далі – файл 2JX), <u>а саме в показнику A2J032</u> “Інформація про операції клієнтів, ризик ділових відносин з якими (ризик фінансової операції без встановлення ділових відносин з якими) є високим” (далі – показник <u>A2J032</u>)? Згідно з пунктом 5 статті 7 Закону про ПВК/ФТ СПФМ зобов'язаний встановити високий ризик ділових відносин (фінансової операції без встановлення ділових відносин), зокрема стосовно таких клієнтів, які є громадянами держави, що здійснює збройну агресію проти України (крім громадян такої держави, яким надано статус учасника бойових дій після 14 квітня 2014 року), та/або особами, місцем постійного проживання (перебування, реєстрації) яких є держава, що здійснює збройну агресію проти України.</p>	<p>Згідно з абзацом другим частини четвертої статті 11 Закону про ПВК/ФТ належна перевірка <u>не здійснюється</u> під час установлення ділових відносин на підставі договорів страхування за видами страхування, що не передбачають здійснення страхової виплати в разі дожиття застрахованої особи до закінчення строку дії договору страхування та/або досягнення застрахованою особою певного віку, визначеного в такому договорі, за якими клієнтом є фізична особа та загальний страховий платіж не перевищує 27 тисяч гривень або його сума еквівалентна зазначеній сумі, у тому числі в іноземній валюті.</p> <p>Водночас наголошуємо, що у разі наявності підозр, зокрема у використанні послуг установи для ВК/ФТ, установа як СПФМ зобов'язана здійснити заходи належної перевірки клієнта (представника клієнта), з яким укладає договір страхування (<u>незалежно від суми договору</u>) (абзац третій частини четвертої статті 11 Закону про ПВК/ФТ).</p> <p>З огляду на зміст норми абзацу десятого частини п'ятої статті 7 Закону про ПВК/ФТ СПФМ встановлює високий ризик ділових відносин щодо:</p> <p>1) клієнтів, які є громадянами держави, що здійснює збройну агресію проти України (крім громадян такої держави, яким надано статус учасника бойових дій після 14 квітня 2014 року). <u>Тобто підставою для присвоєння високого ризику є наявність громадянства рф/рб незалежно від того, чи має ця особа право на тимчасове чи постійне місце проживання в Україні;</u></p> <p>2) осіб, місцем постійного проживання (перебування, реєстрації) яких є держава, що здійснює збройну агресію проти України. <u>Такими особами можуть бути як громадяни рф/рб, так і громадяни інших країн, які мають місце постійного проживання (перебування, реєстрації) у рф/рб.</u></p> <p>Інформацію про операції таких клієнтів установа має відобразити у показнику A2J032 файлу звітності 2JX.</p> <p>Отже, на думку Національного банку, встановлення високого рівня ризику ділових відносин згідно з абзацом десятим частини п'ятої статті 7 Закону про ПВК/ФТ здійснюється страховою компанією стосовно тих клієнтів, на яких поширюються вимоги Закону про ПВК/ФТ щодо здійснення належної перевірки</p>

1	2	3
18	<p>До якої групи ризику належать громадяни Туреччини, яка входить до списку країн зі стратегічними недоліками FATF, у разі їхнього страхування під час перебування в Україні?</p>	<p>Відповідно до пункту 42 розділу IV Положення № 107 <u>критерії ризиків визначаються установою самостійно</u> з урахуванням критеріїв ризиків, установлених Національним банком у додатку 18 до Положення № 107, типологічних досліджень спеціально уповноваженого органу, результатів національної оцінки ризиків, а також рекомендацій Національного банку.</p> <p>Установа повинна враховувати географічні критерії ризику, приділяючи, зокрема, особливу увагу <u>державам (територіям)</u>, що не виконують рекомендації FATF або <u>які мають стратегічні недоліки у сфері ПВК/ФТ (відповідно до заяв FATF)</u> (пункт 39 розділу IV Положення № 107).</p> <p>Установа під час розроблення власних географічних критеріїв ризику повинна врахувати, зокрема <u>держави (території)</u>, що мають стратегічні недоліки у сфері <u>ПВК/ФТ відповідно до заяв FATF (сірий список)</u> (пункт 8 розділу II додатка 18 до Положення № 107)</p>
19	<p>СПФМ має здійснювати ідентифікацію та верифікацію клієнтів на підставі офіційних документів або інформації, отриманої з офіційних та/або надійних джерел. Що вважається “надійним джерелом”? Страховики мають договірні відносини на користування програмним комплексом, який є агрегатором і перевіряє такі бази, як: YouControl, Opendata тощо. Чи вважатиметься достатньою інформація, отримана лише з такого агрегатора, особливо про тих клієнтів, які не мають складної структури власності (один – три власники – фізичні особи)?</p>	<p>Надійні джерела – це джерела, зазначені в Положенні № 107, крім офіційних джерел та офіційних документів, як можливі до використання установами під час виконання ними вимог законодавства України у сфері ПВК/ФТ (підпункт 20 пункту 5 розділу I Положення № 107).</p> <p>Використання таких ресурсів, як: YouControl, Opendatabot та інших як єдиного джерела для верифікації клієнтів Положенням № 107 не передбачено.</p> <p>Установи в межах здійснення НПК можуть використовувати дані про клієнта, що містяться на зазначених вище ресурсах, як додаткове джерело перевірки інформації</p>

1	2	3
20	<p>Ураховуючи те, що видаткова фінансова операція – фінансова операція, яка призводить до зменшення активів на рахунку клієнта – власника активів, що вважається активами клієнта у страховій компанії, за умови, що жодний клієнт не має ніяких рахунків у страховика?</p>	<p>Згідно з пунктом 2 частини першої статті 1 Закону про ПВК/ФТ <u>активи – це кошти, у тому числі електронні гроші, інше майно, майнові та немайнові права.</u></p> <p>Відповідно до пункту 10 частини першої статті 1 Закону про ПВК/ФТ видатковою фінансовою операцією є фінансова операція, яка призводить до зменшення активів <u>на рахунку клієнта</u> – власника активів.</p> <p>Водночас слід зазначити, що наведений термін “видаткова фінансова операція” використовується в Законі про ПВК/ФТ у контексті зупинення проведення видаткових фінансових операцій за рішенням спеціально уповноваженого органу та заборони проводити видаткові фінансові операції клієнтів, включених до Переліку осіб, пов’язаних з провадженням терористичної діяльності або стосовно яких застосовано міжнародні санкції.</p> <p>Ураховуючи, що страховик не відкриває та не обслуговує рахунки клієнтів, то визначення “видаткова фінансова операція” згідно із Законом про ПВК/ФТ не має стосуватися страховика</p>
21	<p>Чи відображати фізичних осіб, які є громадянами Кореїської Народно-Демократичної Республіки, Ісламської Республіки Іран, Республіки Союзу М’янма або рф/рб (далі – ризиковані країни) та мають законні підстави проживання на території України – посвідку на постійне або тимчасове проживання на території України, у показниках A2J043 та A2J044 статистичній звітності файла 2JX?</p>	<p>Файл 2JX формується відповідно до Правил організації статистичної звітності, що подається до Національного банку України, затверджених постановою Правління Національного банку України від 13.11.2018 № 120 (зі змінами) (далі – Правила № 120), і надається під час особливого періоду, зокрема воєнного стану, відповідно до Правил організації статистичної звітності, що подається до Національного банку України в умовах особливого періоду, затверджених постановою Правління Національного банку України від 18.12.2018 № 140 (зі змінами) (далі – Правила № 140). Реєстр (файл “Registry_2JX.xlsx”) та правила/особливості формування показників (файл “Description_2JX.docx”) файла 2JX розміщені на сторінці офіційного Інтернет-представництва Національного банку в розділі “Статистика/Організація статистичної звітності/Реєстр показників статистичної звітності/2.3. Перелік файлів з показниками статистичної звітності, що подаються небанківськими фінансовими установами з питань фінансового моніторингу”.</p> <p>У показниках A2J043 та A2J044 файла 2JX зазначається інформація про клієнтів небанківської установи – СПФМ, щодо яких небанківською установою – СПФМ ужиті заходи належної перевірки клієнта відповідно до законодавства у сфері ПВК/ФТ та місце реєстрації, <u>проживання</u> чи місцезнаходження клієнта є ризиковані країни.</p>

1	2	3
		<p>Вважаємо, що з метою визначення необхідності відображення даних у файлі 2JX установа має враховувати наявність або відсутність у громадянина ризикованих країн посвідки на <u>постійне проживання</u> в Україні або офіційного документа, що підтверджує дозвіл на <u>постійне проживання</u> в іншій країні, крім ризикованих країн.</p> <p>Ураховуючи зазначене, якщо в громадянина ризикованої країни є посвідка на <u>постійне проживання</u> в Україні або офіційний документ, що підтверджує дозвіл на <u>постійне проживання</u> в іншій країні, крім ризикованих країн, то інформація про такого клієнта <u>не відображається</u> в показниках A2J043 та A2J044 файла 2JX</p>
22	<p>Чи потрібно відображати в показниках A2J043 та A2J044 статистичної звітності файла 2JX клієнтів – юридичних осіб посольства, консульства ризикованих країн з місцезнаходженням на території України?</p>	<p>Файл 2JX формується відповідно до Правил № 120, надається під час особливого періоду, зокрема воєнного стану, відповідно до Правил № 140. Реєстр (файл “Registry_2JX.xlsx”) та правила/особливості формування показників (файл “Description_2JX.docx”) файла 2JX розміщені на сторінці офіційного Інтернет-представництва Національного банку в розділі “Статистика/Організація статистичної звітності/Реєстр показників статистичної звітності/2.3. Перелік файлів з показниками статистичної звітності, що подаються небанківськими фінансовими установами з питань фінансового моніторингу”</p> <p>У показниках A2J043 та A2J044 файла 2JX зазначається інформація щодо клієнтів небанківської установи – СПФМ, щодо яких небанківською установою – СПФМ ужиті заходи належної перевірки клієнта відповідно до законодавства у сфері ПВК/ФТ <u>та місце реєстрації, проживання чи місцезнаходження</u> клієнта є ризиковані країни.</p> <p>Відповідно до пункту 8 частини першої статті 1 Закону України “Про валюту і валютні операції” нерезидентами вважаються, зокрема, розташовані на території України іноземні дипломатичні, консульські, торговельні та інші офіційні представництва, міжнародні організації та їх відокремлені підрозділи, що мають імунітет і дипломатичні привілеї, а також представництва інших організацій з місцезнаходженням за межами України, що не здійснюють підприємницької діяльності відповідно до законодавства України.</p> <p>Ураховуючи зазначене, розташовані на території України посольства та консульства інших країн згідно із законодавством України вважаються нерезидентами з місцезнаходженням за межами України.</p> <p>Отже, інформація про клієнтів, якими є посольства та консульства ризикованих країн, <u>відображається</u> у показниках A2J043 та A2J044 файла 2JX</p>

